

Ese de d'oue ori in septimana:

Joi-a si Dominec'a.

## Pretiuu de prenumeratiune:

pre anu intregu . . . 6 fl. v. a.  
 „ diumetate de anu . . . 3 fl. v. a.  
 „ patraru de anu . . . 1 fl. 50 cr.

## Pentru Romani'a si strainetate:

pre anu intregu . . . 9 fl. v. a.  
 „ diumetate de anu . . . 4 fl. 50 cr.

## LUMINA.

Fóia bisericesca, scolastica, literaria si economica.

Corespundintiele si banii de prenumeratiune se se adreseze de a dreptulu: Redactiunei „Lumina” in Aradu, cancelari'a episcopesca.

Pentru publicatiunile de trei ori, ce contienu cam 150 de cuvinte (spatiu de 20 sire garmond) taes'a e 3 fl.; pana la 220 de cuvinte 4 fl., era mai sus 5 fl., intielegendu-se intr' aceste sume si timbrulu. — Pretiuu publicatiuniloru se se anticipe-

## Organu oficiale alu eparchiei romane gr. or. aradane.

## PARTE OFICIALA.

Nr. 1579/378 scol.

## Catra toti p. t. inspectorii cercuali de scóle in districtulu consistoriului rom. or. din Aradu.

Considerandu §. 83. din „Organisatiunea provisoria a invetiamentului nationalu confessionalu in Metropoli'a Romaniloru ort”, carele indetoresce pre senatulu scolaru a denumi directori locali de scóle, P. T. DTa esti pofitu ca pentru acele scoli, cari n'au inca dieectori locali, numai de cátu se propuni acestui consistoriu barbati de merite, cari au iubire catre invetiamentu si influintia in comuna, spre a se numi de directori locali, si a se provedé cu celea de lipsa.

Aradu, 2. novembre v. 1872.

Procopiu Ivacicovicu m. p.  
 Episcopulu Aradului.

1477/III. 1872.

Esamenele de cualificatiune cu teologii absoluti se vor tiené in 1. decembre a. c.

Despre ce dd. membri ai comisiunei examinatorie precum si respectivii recurenti spre scire si acomodare sunt avisati.

Aradu, 30. octovre 1872.

Josifu Goldisiu,  
 secretariu consistoriale.

## PARTE NEOFICIALA.

## Primirea fonduriloru din Carloveti.

Pesta, in 13 noemvre 1872.

Caus'a Romaniloru ortodossi din Banatu si Ungaria, in privintia fonduriloru bisericesci din Carloveti — este regulata, si partea ce prin impacatiunea de anu s'a acordatu romaniloru — este primita.

Alalta-ieri, adeca luni nóptea, sosí aici comisiunea nóstra primitória si ieri séra fondurile se transportara la Aradu.

Pentru final'a regulare si primire, prin contielegere reciproca s'a fostu defiptu ultimulu terminu pe ultimele dile ale lui optovre si resp. cele d'antaiu ale lui noemvre cal. n.

Sambeta in 1 noemvre s'a infacisiatu in Carloveti II. Sa dlu eppu alu Aradului Procopiu Ivacicovicu ca presiedinte alu comisiunei romane, si cu dlu Julianu Janculescu, ca membru din partea sinodului eparchialu de Caransebesiu, ér marti in 5 noemvre s'a infacisiatu dlu V. Babesiu, ca representante alu delegatiunei romane si membru alu comisiunei primitórie. Din caus'a urgintiei de o parte, ér de alt'a a neregularitatii comunicatiunei in acestu timp, precum si din consideratiune pentru starea betranetieloru si morbositatii dlui eppu-presiedinte, caletori'a a trebuitu se se faca prin Aradu, Temisióra, Baziasiu, si de aci pre Dunare in sus, o caletoria impreunata cu multe greutati si neplaceri.

In Carloveti mai antaiu de tóte printr'unu procesu verbalu s'a adusu in curatu cu administratiunea fonduriloru de acolo, cifrele pretensiuniloru speciali si modulu respunderi acelor'a in numerariu, in obligatiuni publice si private si in interese restanti.

Membrii administratiunei fonduriloru serbesci sunt: Esc. Sa administratorele patriarchiei, eppulu de Pacratiu, Nicanore Gruciu, eppulu nou-numitu alu Neoplantei, Germanu Angelicui, primariulu urbei Carloveti Stef. Risticu, consiliariulu finantiariu Nenadovicu ca contabile, si secretariulu nationalu J. Ciricui. Cu acesti-a deci a avutu comisiunea romana de lucru.

De locu la prim'a intelnire, s'au facutu comisiunei romane unele dificultati, la cari acést'a nu se potea acceptá.

Prim'a dificultate a fostu in privintia intereseloru ce prin pactulu incheiatu, competu partii romane de la 1. iuliu 1871. De óra ce ministeriulu ungurescu de cultu in ordinatiunea sa din 11 maiu a. c. prin carea a comunicatu sanctiunea maiestatica pentru impacatiunea facuta, specificandu cele-ce sunt a se dá Romaniloru, a trecutu cu vederea acele interese, administratiunea fonduriloru din Carloveti nu se credea nici detória, nici indreptatita a respunde acele interese ce ajungu sum'a de 23,220 fl. — In acést'a privintia comisiunea romana a staruitu a se telegrafá indatu ministrului si a cere deslegare resp. indrumare telegrafica speciale. Acést'a s'a facutu; romanii din a loru parte inca au solicitatu, si astfelinjineri in 8 noemvre sér'a a sositu deslegarea ministeriale, corespundiatória pretensiunei romaniloru.

Alte dificultati s'au facutu in privintia cameteloru dupa capitalulu in bani, carele se aretá cá a jacutu de la timpulu resolutiunei imperatesei, adeca de la inceputulu lui maiu a. c. incóci, nefolositu in cas'a nationalu; mai departe in privintia cameteloru restanti de la detoriele private ce ni se cedeau si pre cari restantie trebuiá se le primésca romanii in tipu de numerariu; in fine in privintia unoru compensari dupa hártiele de statu si dupa unele sume redicate anticipando.

Tóte aceste dificultati au trebuitu delaturate, pana a ajunge la actulu primirei, si ele tóte s'au delaturatu prin capacitari reciproce, in contielegere fratésca, facendu si un'a si alta parte concesiumi ecitabili.

La urma s'a statoritu form'a documinteloru pentru adevierea predarei si primirei — asemenea prin contielegere comuna, astfeliu, in cátu se se economisedie spese si tacse de mii de florini.

Sumele primite dupa regularea tuturoru cestiuiloru si respective dubietatiloru ce se escasera — s'au calculatu astfeliu:

I. Capitatu de 300,000 fl. s'a urcatu prin interesele de la 1. Iuliu 1871. la 323,2000 fl. v. a.

Spre acoperirea acestei sume s'au cesu:

a) Obligatiuni private, deplinu ipotocate, in valóre de 247,650 fl.

(NB! Dupa invoieála trebuiá se primimu 253,000 fl. in obligatiuni private, dar pre langa acést'a suma nu se poteau complaná interesele restanti, ér obligatiuni fora interese restanti nu se aflau in fondu.)

b) interesele restanti dupa acele obligatiuni, 8 la numeru, facu: 26,244 fl. 50 cr.;

c) obligatiuni rurale ungaro-banatiche, trei piese in valóre nominale de 26,250 fl.;

(NB! Dupa invoieála romanii erau obligati a primi numai 25,000; dar acést'a suma nu se potea compune din essistintile obligatiuni de asta categoria, ér d'alta parte perderea ce aci s'a causatu prin primirea in valóre nominale a plusului de 1250 fl. s'a compensatu prin rescumperarea in bani gat'a de catra administratiunea fonduriloru serbesci a unei asemenea obligatiuni din cele lalte dóe fonduri ale romaniloru, totu in pretiuu nominalu.)

Aceste trei posturi dau sum'a de 300,141 fl. 50 cr. v. a.

Restulu de 23,075 fl. 50 cr. s'a respunsu in numerariu, adeca cu bani gat'a.

II. Fundus instructus dioecesis Aradiensis s'a predatu si resp primitu cu tóte actele administratiunali, mai intregu in obligatiuni private ipotocate, in valóre totale de 8150 fl. 22. cr. v. a.

III. Fondulu seminariulu totu asemenea, in valóre de 2023 fl. 68 cr. v. a.

S'a mai compensatu 600 fl. interese cari dupa o obligatiune privata erau respunse pan' la finitulu lui decemvre 1872. innainte.

Astfeliu valóreá tuturoru celoru primite este impreuna; **333,994** fl. 40 cr. v. a.

Er speselo ce s'au facutu cu tóte operatiunile redicárei acestei

sume sunt: 684 fi. Remanendu asiá dara aceste fonduri in realu de **333,310** fl. 40. cr.

Dispusetiunile ce vor fi a se face prin administratiunea nóstra provis. din Aradu, le vom atinge atunci candu vom avé fericirea d'a poté reportá si despre dasfacerea fondurilor scolari din Buda-Pesta, ce pan' acum mai vertosu pentru ne'nfaciarea regulata a membriloru serbi nu s'a potutu finalisá, in care privintia in sa in urm'a intetiriloru ce s'au facutu prin regimu, si si la patriarchatul din Carlovetiú, sperámu cá curendu vom reusi sè ni ajungemu scopulu.

Totu de o data s'a combinatu cu administratiunea fondurilor din Carlovetiú acea mesura, ca din ambele parti sè se incunoscintiedie detorasii cari s'au cesu romaniloru, despre acésta cessiune si sè se indrume a respunde restantiele la administratiunea romana din Aradu, si — fiindu cá restantiele s'au datu romaniloru in tipu de bani gat'a, sè li se anuncie, cumca acele restantie de la 1. noemvre se privescu de capitale scadiute si se vor computá la respundere cu câte 6%.

Atái'a este ce credemu de lipsa a aduce la cunoscintia publica despre aceste fonduri, — prin a caror'a primire acésta cauza s'a terminatu finalminte. — „Albin'a.“

## PROTOCOLULU

Pertractarii tenute din partea comisiunei delegatiunei congressuale romane in 23. si 24 Octovre v. a. c. in meritulu midilocirei de o impacatiune fratiesca a despartirei ierarchice-bisericesci a credintiosiloru romani si serbi din comun'a pana acuma mestecata *Cianadulu-magiaru*, conformu Invoielei incheiate intre ambele Delegatiuni congressuale la Carlovetiú de datulu 1. Iuliu/19. Juniu 1871-

De facia-au fostu:

Din partea delegatiunei respective comisiunei romane. *Andrei Papp*, Protosincelu, asesoru consistorialu si conducatoriu.

*Petru Petroviciu*, Asesoru-referinte consistorialu ca membru si notariu.

Din partea comisiunei delegatiunei serbe:

*Georgiu Nicoliciu* protopresviterulu *Aradului* si asesoru consistorialu ca conducatoriu.

*Constantinu Sabo* proprietariu ca membru.

Din partea ambeloru consistoria:

*Moise Bocsianu* asesoru consistorialu si parochu din *Curticiu*, a consistoriulu *Aradanu*.

*Petru Davidoviciu* parochu in *Siregu* a Consistoriulu din *Temisódra*.

1. Dupa ce ambii conducatori ai comisiuniloru au desfasuaratu credintiosiloru de ambele nationalitati scopulu emiterii comisiunei atátu serbe cátu si romane se provóca a-si alege barbati de incredere, si asia:

Romanii 'si alegu de barbati de incredere 16. insi, anume: pre

1. Joanu Lutiai . . . . .	Nr. 172.
2. Vasiliu Marianutiu . . . . .	" 270.
3. Teodoru Damianu . . . . .	" 260.
4. Vasiliu Marianutiu . . . . .	" 297.
5. Petru Lutiai . . . . .	" 116.
6. Paulu Magiaru . . . . .	" 90.
7. Petru Magiaru . . . . .	" 77.
8. Joanu Popoviciu . . . . .	" 32.
9. Dimitrie Poponu . . . . .	" 217.
10. Teodoru Ungurénu . . . . .	" 233.
11. Rancu Poponu . . . . .	" 318.
12. Georgiu Bodirca . . . . .	" 133.
13. Traila Lutiai . . . . .	" 117.
14. Georgiu Stoianu . . . . .	" 313.
15. Georgiu Codreanu . . . . .	" 343.
16. Iefta Bodirca . . . . .	" 67.

Locuitorii coreligionari serbi 'si alegu de barbati de incredere optu insi, si anume:

1. Georgiu Bunevatiu . . . . .	Nr. 168.
2. Sredá Nedulinu . . . . .	Nr. 127.
3. Sofra Popoviciu . . . . .	Nr. 184.
4. Dina Coiciu . . . . .	Nr. 121.
5. Radia Gedosieviciu . . . . .	Nr. 180.
6. Laza Seculiciu . . . . .	Nr. 150.
7. Milosiu Gedosieviciu . . . . .	Nr. 118.
8. Juga Popoviciu . . . . .	Nr. 250.

2. Astfeliu constituindu-se ambele comisiuni in fiinti'a de facia a barbatiloru de incredere mai susu numiti, se cotescu si esplica punctele de Invoielá incheiata intre ambele Delegatiuni la Carlovetiú atátu credintiosiloru de nationalitatea romana cátu si celoru de cea serba.

Ambele parti dechiara a fi priceputu cuprinsulu Invoielei,

si vor se parcéda la una intielegere prealabila, pentru de a face impacatiunea in privintia despartirei ierarchice bisericesci.

3. Provoandandu-se ambele parti a descoperi comisiunei modulu si conditiunile dupa cari voescu se se impace:

Romanii dechiara, cá ei sunt in majoritate precumpenitória adeca: facu dóue parti de trei a locuitoriloru, éra coreligionarii loru serbi una parte de trei; adeca numerulu totalu alu poporatiunei de ambele nationalitati constá din 2400. dintre cari, romani sunt 1600. éra serbi 800. suflete, va se dica: proportiunea e ca pre una suta de romani cadu 34. de serbi.

4. Cu privire la numerulu alegatoriloru, de orace in comun'a acést'a dupa rescriptulu ministeriulu reg. ung. de cultu si instructiune publica, s'a sustie nutu statulu quo; si asia comun'a bisericésca dupa preanalt'a resolutiune din 10. Augustu 1868 nu s'a aflatu organizata, numerulu alegatoriloru neconserisu; dreptaceea ambele comisiuni s'au convoitu a se trece preste acésta intrebare.

5. Representantii ambeloru nationalitati intrebati fiindu, déca un'a séu cealalta parte face vre un'a pretensiune eschisiva la averea bisericeii:

Romanii dechiara: cá tóta averea miscatória si nemiscatória din acésta comuna nu se póte considerá de proprietate eschisiva a uneia séu ceialalte parti, ci este avere comuna a bisericeii, respective a locuitoriloru de ambele nationalitati din comun'a mestecata.

In urmarea acesteia, romanii se dechiara gata a se impacá cu coreligionarii serbi oferindu-se:

a) a li dá serbiloru in proportiune cu numerulu sufletelor, adeca *un'a parte de trei* din valórea de estimatiune a intregi averi bisericesci si scolare.

b) a se estimá indata prin un'a comisiune mista compusa din ambele parti, valórea edificiuulu bisericeii si a scólei.

c) din sesiunea parochiala ce de facto o folosesce preotulu serbu *Svetozaru Popoviciu* precum si diumetate din sesiunea ce apartiene la scóla, romanii conformu punct. IV. alin 2. din Invoielá, li oferu serbiloru diumetate.

d) din recuisitele apartamentelor bisericeii, romanii oferu serbiloru a treia parte, éra

e) Cartile bisericeii liturgice si rituali au se se imparta dupa punct. VIII. din Invoielá.

Astfeliu Romanii dechiara: sum'a de desdaunare ce se va stabili pe partea coreligionariloru serbi, a o escontentá in terminu de 2 ani de dile, si in dóue rate, adeca diumetate intr'unu anu, éra cealalta diumetate, dupa doi ani, ce se voru computá prin obligatiune formalá; in acestu restempu conformu punct. X. din Invoielá, biserica se va folosi de ambele parti éra conformu punct. XIII. despartirea formalá a serbiloru din Comun'a bisericésca, va urná indata dupa deplin'a escontentare a desdaunarii cestiuato: avendu apoi serbii dupa primirea garantiei de desdaunare prin obligatiune indata a se constituí in comuna bisericésca de sine statatória, si a se administrá in spiritulu statutulu loru bisericescu incorporandu-se la dieces'a loru propria nationala.

6. La acestu ofertu alu romaniloru:

Representantii serbi dechiara, cá ei primescu desdaunarea din a treia parte a valórei bisericesci, scólei si a recuisiteloru; primescu diumetate din pamentulu scolaru, primescu obligatiunea despre sum'a desdaunarei din punctulu precedentu; daru nu se invoescu la impartirea sesiunei parochiale, afirmandu si sustienendu, cá aceea se considera de eschisivu, dotatiunea preotulu loru. Cu atátu mai virtosu pentru cá a dóu'a sesiune parochiale ce éra mai nainte in folosint'a celualaltu preotu romauu, in sa in anulu 1850-lea instrainandu-se, astadi nu exista, ci in privintia aceleia curge procesulu.

7. Romanii nu recunosc pretensiunea ilegalá a serbiloru, ci dechiara a remane strictu pe langa conditiunea cuprinsa in punct. VII. din Invoielá, cu tóte aceste nu voescu se impedece impacatiunea. Cu privire la cealalta avere bisericesca, reservandu-si dreptulu de regresu pentru diumetatea din sesiunea parochiale existente ce va fi de a se lamuri pre calea procesuale.

8. Cu privire la folosirea localitatii scolare.

Conformu punct. X. din Invoielá, romanii oferu si serbii primescu, ca edificiuulu scólei de acuma, se se folosésca si pe viitoriu pana atunci in comunu, pana candu un'a séu cealalta parte va deveni in stare asi edificá scóla separata, candu apoi partea ce remane in proprietatea edificiuulu scolaru de acum, se fia deobligata a contribui cu diumetate de spése ce se voru recere la edificarea scólei nóe, daca acelu edificiu va fi asemenea celui de acum, adeca neci mai mare neci mai micu, de sine intielegendu-se, cá si recerutulu fundu intravilanu are de a se procurá cu spésele comune a ambeloru parti, si cá dreptulu de desdaunare compete partii romane ca majoritate.

9. Cu privire la capitalulu bisericeii atátu in obligatiuni, câtu si in bani numerari:

Ambele parti se invoiescu la aceea, ca summ'a capitalului administratu si manipulatú in comunu, pana la timpulu, candu epitropiele se au separatú, — dupa cum se va aretá din protocóle, — asemenea se se imparta dupa proportiunea adoptata, adeca, serbii se capete a treia parte, atátu din obligatiuni câtu si din banii numerari:

10. In privinti'a cimiteriului (morminti).

Ambele parti se invoiescu la folosirea comuna, cu observare, cá venitulú din acel'a, la timpulu se se imparta dupa proportiunea de a treia parte, de sine intielegendu-se, cá si spesele recerute sunt de a se acoperi in proportiune de ambele parti.

11. In privinti'a protocóleloru matriculari:

Cu consentimentulu ambeloru parti, si ambeloru comisiuni se hotaresce:

a) Tóte protocólele matriculari pana la despartirea factica, remanu conservate in biserica propria romana de astadi.

b) Parochulu concerninte romanu la casuri ocurinte, candu parochulu serbescu are trebuintia de informatiuni speciali de estrasu — la recercarea cestui din urma, e indetoratu in scrisu si sub propri'a sa responsabilitate ai comunicá datele recerute, — de sine intielegendu-se, cá pentru autenticitatea acestoru date, parochulu romanu portatoriulu de matricule, singuru garantédia, éra tacsele ii competu preotulu estradatoriu de estrasu.

12. Pe bas'a dechiaratiuniloru espuse in punctele precedinte, intre ambele parti se incheia urmatori'a

#### I M P A C A T I U N E:

1. Biserica afara de apartinentie, remane in proprietatea credintiosiloru romani.

2. Romanii in contielegere cu serbii, estima valórea bisericeii in 30,000 fl. di: *treidieci mii florini v. a.* din carea suma, in urm'a negociatiunei reciproce, serbii primescu ofertulu romaniloru de a treia parte, adeca suma de 10,000 fl. di: *diecie mii de florini v. a.*

3. Despre acésta suma, romanii dau serbiloru obligatiune formala vidimata de ambele comisiuni in dreptu de garantia hipotecaria a averiloru, si in solidum ca se o solvésca in terminu de doi ani de dile, adeca cinci mii fl. v. a. la  $\frac{24. \text{ octovre}}{5. \text{ noemvre}}$  1873. (trei) éra cinci mii la  $\frac{24. \text{ octovre}}{5. \text{ noemvre}}$  1874. (patru).

4. Pana la escontentarea acestei sume, serbii se remana in folosirea bisericeii dupa punctulu X. din Invoiéla, avendu servitiulu dumnedicescu a se tiené un'a septemana in limb'a romana si in cealalta serbesce.

5. Din diu'a de astadi indata dupa ce serbii primescu obligatiunea romaniloru, ei serbii, se desfacu de sub jurisdictiunea aradana romana, si se incorpora la dieces'a lorú natiunala a Temisiórei.

6. Dupa espirarea terminulu de doi ani amintitu in punct. 4. incéta si folosirea bisericeii prin serbi, amintita in punct. 4. considerandu-se atunci totalminte despartiti de catra romani.

7. Localitatea scólei o voru folosi serbii in comunu cu romanii in edificiu de acum; — pana atunci candu romanii vor avé trebuintia de intregulu edificiu, si candu serbii voru fi in stare a-si edificá scóla separata asemenea edificiu de acum, la acaruia edificare, romanii se deobléga a contribuí, si totodata pre spesele comune a procurá recerutulu fundu intravilanu.

8. Requisitele din biserica se voru impartí in a treia parte a serbiloru, séu in natura, séu in valórea (pretiulu) obveninda pe a treia parte.

9. Sesiunea parochiale amintita in punct. 5. alu pertractarii, remane a se lamuri pe calea procesuala.

10. Din pamentulu scolariu (diuemetate sesiune) serbii primescu diuemetate, éra cealalta diuemetate remane in proprietatea romaniloru.

11. Capitalulu bisericeii in obligatiuni si bani gata in câtu acést'a au fostu comunu, e a se impartí in proportiune de a treia parte competinta serbiloru.

12. Cimiteriulu (mormintele) se folosesc si pe viitoriu de ambele parti in comunu, éra venitulú se va impartí la tempulu seu in asemenea proportiune de a treia parte cu serbii.

13. In privinti'a protocóleloru matriculari, se primesce de ambele parti: ca acele se se conserve in biserica romaniloru, fiindu indetoratu preotulu romanu a dá obvenindele date recerute preotulu serbu.

14. La casu déca a dóu'a sesie parochiale instrainata pe cale procesuala se va recascigá, aceea se se imparta egalú in dóue: totu astfelu se va impartí la tempulu seu pamentulu ce

cu ocasiunea segragatiunei respective comasarii, nu cumva 'lu voru castigá dela Camera, care asisderea se va impartí in proportiunea de trei pe sém'a serbiloru.

15. Spesele comisiuniloru si diurnele ambeloru parti, le supórtá dupa proportiunea capitalulu bisericescu adeca: romanii doua parti, serbii a treia parte.

Aceste puncte de impacatiune cetindu-se si splicandu-se romaniloru in limb'a lorú materna, éra serbiloru in a lorú limba materna, ambele parti le primescu, si subscriindu-se impacatiunea, se dechiará de incheiata.

Cianadu, 24. octovre 1872.

(Urméza subscrierile ambeloru comisiuni delegatiunale si a barbatiloru de incredere romani si serbi.)

Estradatu prin:

**Petru Petroviciu,**

memburu ca notariu alu comisiunei delegatiunale romane.

### Interpelatiune

catra Domnulu fiscu consistorialu in Aradu *Ioane Popoviciu Desanu.*

Spectate Dnule! Inca in anulu 1870. aprile 19. ti-am inmanuatu documintele referitórie la sesiunea parochiala folosita, per abusum, de gr. catolici, respective de preotulu lorú din Sintea.

Fiindu cá in anulu trecutú lun'a lui Iuliu, Mandatariulu sinodale tractuale emisu pentru a induce averile bisericesci si scolare in nisce tabele primite dela consistoriu, spre acestu scopu, a indusu si sesiunea memorata, pre langa recunoscinti'a antistiei comunale. — care éra de confesiunea gr. cat. (a se vedé tabel'a Sintei in archivulu consistorialu); Fiindu apoi cá dupa mai multe urgeri ale comitetulu parochiale gr. ort. locale, si Dta nici pana astadi nu se vede se fi facutu pasii receruti in caus'a acést'a:

Me incumetu dara a te interpelá, cá ai de cugetu a luá la inima caus'a acést'a si a nume sesiunea parochiala, ce in cartea funduale pana in anulu 1871. lun'a lui septemvre éra indusa pe biserica gr. ort. din comun'a Sintea; a face se devina in man'a proprietariloru ei naturali si legali?

Cum s'a potutu neglige caus'a acést'a legale? si de ai de cugetu a ni esoperá memorat'a Sesiune pe partea nóstra. cum de ascepti Spect. Dta pana candu adversarii nostri confesionali se folosescu de tóte midilócele prin care memorat'a sesiune se fie aloru pentru totu deun'a.

Autorisatu de comitetulu parochiale gr. ort. locale — Ti facu acésta interpelatiune cu scopu ca Spect. Dta se cauti tóte modrurile, ca interesulu bisericeii nóstre câtu mai curendu se fie salvatu.

Sintea, 5. octovre st. v. 1872.

**Georgiu Carabasiu,**

presidelu com. si a sinodulu parochialu din comun'a Sintea.

### VARIETATI.

= *Prea Santi'a Sa parintele Episcopu Procopiu Ivacicoviciu* a retornatu de la Carlovetiú in buna sanetate.

= *Din Temisióra* ni se scrie, cá invetiatorii romani n'ar fi avutu localitate unde se tiená conferintiele. Caus'a e complicata, epistol'a lunga si *nesubscrisa*, de aceea nu o potemu intrebuintá.

= „*Brutal'a maniera a unui invetiatoriu fatia cu unu colegu alu seu.*“ Sub acestu titlu, unu domnu invetiatoriu, fostu ostasiu, ni scrie cá s'a dusu la unu domnu invetiatoriu mai betranu, si 'a rugatu se-lu pregátésca pentru examenulu de calificatiune, dar cá invetiatoriu mai betranu 'lau scosu afóra. Atát'a pe scurtu totulu. Noi n'am crutiatu ustanéla de a ne informá despre acést'a cauza, si-i putem servi invetiatoriu, fostu ostasiu, cu urmatoriele: Candu a mersu la invetiatoriu betranu, s'a prezentatu in acésta stare: O pipa lunga, o petasca de tutunu mare cu ciucuri lungi, pare cá si berbecele a sciutu la ce va se servésca de nu si-au crutatú pelea, apoi la capu cu unu picu de veselie, in a careia urmare mustetiele erau ceva-si cam . . . Cerendu se-lu pregátésca pentru examenulu de calificatiune, si vediendu-lu invetiatoriu betranu intr'o stare atátu de nepedagogica, trase scriiulu mesei de-i aretá unu corbaciú dicendu: Pre ómeni ca Dta, éca cu de acést'a am se-i invetiú! — La aceste cuvinte invetiatoriu, fostu ostasiu, o tuli la fuga. Dar nimene nu 'a scosu afóra, ci elu insusi a fugitu in spaima de acestu nou — metodu.

= *Vicariulu din Romani'a alu episcopului din Rom'a, dlu Paoli*, petrece in Pesta, unde aduna colecte, ca se face in Romani'a seminariu pentru preoti si invetiatori de unguru, ca asiaungurii ce sunt prin Romani'a, Bulgari'a si Serbi'a, se nu-si perda nationalitatea si cu ea confessiunea romano-catolica. Aristocrati'a si prelatii unguresci contribuescu bine.

= *Reuniunea romaniloru din comitatulu Bihorului*, va tiené consultare in 18. novembre a. c. st. n. la 3 ore d. m. in caus'a introducerii limbei romanesci de oficiale in comunele romanesci din acestu comitatu.

## Concursu.

Se deschide pentru ocuparea statiunilor invetiatoresci din inspectoratulu Cefei, in comitatulu Bihoru protopresv. Oradii-Mari.

1. *Cefa*, cu salariu anualu 100 fl. v. a. 16 cubule de grâu 6 orgii de lemne, 2 de paie,  $\frac{1}{4}$  sesie de pamentu si cortelu liberu cu gradina; — Comunitatea in urmarea decisiunei consistoriale din 2. oct. a. c. va avé a respunde din salariulu fiitorului invetiatoriu, de pe anulu curinte 12. fl. v. a. 6 cubule de grâu si 3 orgii de lemne fostului invetiatoriu ca diumetate din salariulu ce densulu l'au avutu pana acuma.

2. *Gepiu*, cu salariu anualu 50 fl. v. a. 12 cubule de bucate, 3 orgii de lemne, 12 jughere de pamentu, si cortelu liberu cu gradina.

Doritorii de a ocupá vre una dintre statiunile acestea, au a-si asterne recursele adornate cu documintele prescise in statutulu organicu, la subscrisulu inspectoru cercualu de scóle pana in 10. noemvre st. v. a. c. cáci in 11. noemvre se va tiené alegerea in Cefa; éra in 13. noemvre st. v. in Gepiu. —

In *Berecheiu*, 29. oct. 1872.

In contielegere cu comitetele parochiale:

1—3

**Teodoru Papu,**  
Inspectoru cerc. de scóle.

## Concursu.

Se publica pentru vacant'a statiune invetiatoresca dela scól'a confesiunale gr. ort. romana din comun'a *Nadasiu*, cerculu Agrisiului, cotelu Aradului, pe langa emolumintele urmatorie: 150 fl. v. a. 6 cubule grâu, 6 cubule cucuruza, 15 magi fenu, 12 orgii de lemne din care este de a se incaldí si scól'a, gradina de legumi si cortelu liberu, nu altcum dela fie care inmormntare: mare 50 cr. mica 20 cr.

Doritorii de a recurge pentru acestu postu sunt avisati ca recursele lor, instruite in sensulu statutului organicu, adeca: se produca testimoniu despre absolvirea celu putinu aloru 4. clase normale, despre absolvirea cursurilor pedagogice cu succesu bunu, si in fine se aiba esamenulu de calificatiune; se le trimita comitetului parochialu din *Nadasiu*, celu multu pana in 21. noemvre st. v. a. c. candu va fi si alegerea.

*Nadasiu*, la 26. octobru 1872.

1—3

Comitetulu parochialu. In contielegere cu mine:

**Joanu Ardeleanu,**  
inspectoru cerc. de scóle.

## Concursu.

Se escrie pentru vacant'a statiune invetiatoresca din comun'a *Luguzeu*, cerculu Agrisiu, cotelu Aradu; emolumintele sunt: 84 fl. v. v. 10 cubule de bucate, 8 orgii de lemne din care e de a se incaldí si scól'a, gradina si cortelu liberu.

Doritorii de a fi alesi, au a-si trimite recursele loru provediute cu documintele prescise in statutulu org. celu multu pana in 9. Noembru st. v. a. c. candu va fi si alegerea.

*Luguzeu*, la 28. octobru 1872.

Comitetulu parochialu. In contielegere cu mine;

**Joanu Ardeleanu,**  
Inspectoru scol.

## CONCURSU.

Pentru statiunea invetiatoresca nou infiintata la scól'a a II-a de intai'a clasa confe. gr. orientala romana din Curticiu cttulu Aradului. protopresbiteratulu Chisi-Ineului, se deschide concursu pana in 19 novembre a. c. st. vechiu candu se va tiené si alegerea. —

Emolumintele sunt 400. fl. va. a. salariu anualu. 12 orgii lemne, din care se va incaldí si scól'a, cortelu liberu cu intravilanu de 800<sup>0</sup>.

Doritorii de a ocupá acestu postu sunt pofiti ase presentá in un'a din dominecele inainte de alegere, séu in di'a alegerei, la Sta Beserica pentru asi manifestá desteritatea in cantare, éra recursele instruite conformu statutului organicu, si adresate comitetului parochiale se le tramita Inspectorului cercu. D. Georgiu Chirilescu in Chitichaz (Cttulu Bichisiu.)

Curticiu in 1. Septemvre 1872.

1—3

Comitetulu parochialu.

## CONCURSU.

Se deschide pentru nou infiintat'a statiune invetiatoresca din *Serbesci* in cerc. Beiusiului.

Emolumintele sunt: 120 fl. v. a, 5 cubule de grâu, 4 stangeni de lemne si dela fie-care ingropatiune cate 20 cr. v. a.

Doritorii de a ocupá acésta statiune sunt pofiti, ca recursurile lor adresate comitetului parochialu cu tóte documintele necesarie, se le substérna subscrisului inspectore in Baiti'a (*Rézbánya*) pana in 29. nov. a. c.

*Serbesci*, 29. octovre.

Comitetulu parochialu:

2—3

**Nicolau Popoviciu,**  
inspectorulu scol. cerc.

## CONCURSU.

2—3

Pentru postulu invetiatorescu in comun'a *Grosi* din cotelu Aradului, Protopresviteratulu Tot-Varadiei; prin acésse scrie concursu pana la 8 Noembru a. c. st. v.

Salariulu anualu este; 100. fl. v. a. 6. cubule grâu, 6. cubule cucuruza, unu metiu fasole, 120 portiune de fenu, 12 orgii de lemne, din cari se incaldiesce si scól'a cortelu si gradin'a pentru legumé. —

Doritorii de a ocupá acestu postu, vor avé recursele sale instruite dupa recerintiele prescise, ale trimite subscrisului, pana la terminulu susu atinsu; la post'a ultima *Berzova* in *Caprutia*. —

In contielegere cu comitetulu arochialu  
**Vasilii Zorlentianu** m. p.

Inspectoru scolaru

1—3

## Edictu.

*Josifu Deheleanu*, nascutu din *Pecica*, carele nainte de acést'a cu 4 ani si-a parasitu pre legiut'a sa socia *Cornelia Frusia* din *Aradu* fara a se sci cá unde se afla; prin acést'a e provocatu: ca pana la finea lui *Januariu* 1873. st. v. se se prezenteze naintea scaunului protopopescu alu *Aradului*, cáci la din contra, caus'a divortiala radicata de catra amintit'a sa socia, si in absentia lui, se va decide in sensulu canóneloru santei nóstre biserici.

Datu din siedinti'a scaunului protopopescu tienuta in *Aradu* la  $\frac{2}{14}$  oct. 1872.

**Joanu Ratiu,**  
protopopu alu *Aradului*, presiedinte.

**Terentiu Ratiu,**  
notariu scaun.

38)  
1872

## Concursu.

Renunciandu alesulu invetiatorii, dlu *Paulu Munténu*, la scól'a elem. conf. din *Zimbru*, — pentru ocuparea aceleia se deschide nou concursu, pana la finea lui noembru, pe langa salariulu, emolumintele si conditiunile publicate in nrii precedenti ai stimatei foi „*Lumin'a*“

*Zimbru*, la 29. octovre 1872.

1—3

Comitetulu parochiale. In contielegere cu:

**Joane Munténu,**  
insp. cerc. de scóle.